

Doložka vybraných vplyvov

1. Základné údaje	
Názov materiálu	
Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony	
Predkladateľ (a spolupredkladateľ)	
Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v spolupráci s Ministerstvom financií Slovenskej republiky	
Charakter predkladaného materiálu	☐ Materiál nelegislatívnej povahy
	☒ Materiál legislatívnej povahy
	☐ Transpozícia/ implementácia práva EÚ
V prípade transpozície/implementácie uveďte zoznam transponovaných/implementovaných predpisov:	
Termín začiatku a ukončenia PPK	----
Predpokladaný termín predloženia na pripomienkové konanie	----
Predpokladaný termín začiatku a ukončenia ZP**	
Predpokladaný termín predloženia na rokovanie vlády SR*	Júl 2026

2. Definovanie problému
Územná samospráva je významnou súčasťou verejnej správy. Ako všetko, aj územná samospráva podlieha vývoju. Právna úprava nemôže zaostávať a musí reagovať na aktuálne otázky. Zákon SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov a zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov predstavujú rámcovú úpravu územnej samosprávy. Zákon č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov a zákon Slovenskej národnej rady č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov obsahujú úpravu týkajúcu sa majetku územnej samosprávy. Postupom času vznikli v úpravách pre obe úrovne územnej samosprávy bezdôvodné odlišnosti. Cieľom návrhu zákona je harmonizácia týchto právnych predpisov. Stále častejšie sa napr. vyskytujú prípady obcí, ktoré majú problém zvoliť si starostu a dostatočný počet poslancov obecného zastupiteľstva. Na Slovensku sa v uplynulom volebnom období do orgánov samosprávy obcí realizovalo viac ako 200 doplňujúcich volieb, čo poukazuje na nestabilitu personálneho obsadenia orgánov samospráv. Mimoriadne kritickú situáciu predstavovalo 23 prípadov, kedy bolo nevyhnutné súčasne voliť starostu aj poslancov obecného zastupiteľstva. Z tohto počtu až v 15 prípadoch (t. j. takmer v dvoch tretinách) išlo o de facto nefunkčné obce, ktoré v čase vyhlásenia volieb nemali obsadený post starostu a zároveň ich zastupiteľstvo nebolo uznášaniaschopné. Proces pričlenenia nefunkčných obcí k susediacim obciam podľa súčasnej úpravy je zdĺhavý a aj po vykonaní krokov nemusí viesť k pričleneniu nefunkčnej obce. Zároveň zo zistení prokuratúry vyplýva, že zo strany malých obcí nie je naplnená striktná povinnosť pomenovať každú ulicu a verejné priestranstvo. Vykonávanie miestnych referend ukázalo potrebu konkretizácie právnej úpravy. Absentujúca úprava pravidiel miestneho referenda na úrovni samosprávy, napriek explicitnému zákonnému zmocneniu, predstavuje systémovú prekážku pri realizácii subjektívnych práv obyvateľov obce. V súčasnosti je overovanie, či je konkrétna osoba skutočne starostom a či jej mandát stále trvá (napríklad pri podpise zmlúv, úverov alebo zastupovaní obce pred štátom), administratívne náročné, nakoľko neexistuje žiaden oficiálny zoznam starostov. Stále viac miest a obcí požaduje nahradenie fyzickej úradnej tabule elektronickým zariadením. Súčasný stav materiálo-technického zabezpečenia fyzických úradných tabúl je nepostačujúci vzhľadom na narastajúci objem povinne zverejňovaných písomností. Limitovaná kapacita fyzických nosičov informácií vytvára objektívnu prekážku pri plnení zákonných povinností orgánov verejnej moci a obmedzuje právo verejnosti na efektívny a včasný prístup k informáciám v zmysle princípu transparentnosti správy vecí verejných. Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky vo výsledkoch vykonanej kontroly nakladania s majetkom v samosprávach vyšších územných celkov z roku 2020 konštatoval netransparentné konanie vyšších územných celkov pri nakladaní s ich majetkom, čo im umožňuje súčasná nedostatočná a nejednoznačná legislatívna úprava.

Proces prevodu a nájmu majetku vyššieho územného celku obchodnou verejnou súťažou je podľa súčasnej právnej úpravy ťažko verejne kontrolovateľný. Súčasná platná právna úprava prevodu/nájmu majetku vyššieho územného celku z dôvodu hodného osobitného zreteľa nedostatočne obmedzuje zneužívanie, resp. nadužívanie tohoto právneho inštitútu zo strany vyššieho územného celku. Dôsledkom platnej právnej úpravy je obmedzená verejná kontrola a zvýšené riziko nehospodárneho nakladania s majetkom vyššieho územného celku.

Zároveň rozdielna právna úprava nakladania s majetkom obcí a nakladania s majetkom vyšších územných celkov nie je odôvodnená.

3. Ciele a výsledný stav

Cieľmi sú:

- vytvorenie jednotných pravidiel pre oblasť územnej samosprávy a tým zabezpečenie predvídateľnosti právneho prostredia pre občanov a aj orgány verejnej moci,
- riešenia problematických situácií, týkajúcich sa pričlenenia nefunkčných obcí,
- zefektívnenie procesu pričlenenia obce, a to vytvorením takých podmienok, ktoré na jednej strane motivujú susediacu obec, aby udelila súhlas s pričlenením a na strane druhej zabezpečia, že nefunkčná obec si zachová aj po pričlenení svoju identitu,
- zjednotenie a zákonné zadefinovanie pravidiel pre vykonanie miestneho referenda,
- vytvorenie zoznamu starostov, ktorý umožní získať relevantné údaje o štatutároch obcí,
- umožnenie nahradenia fyzickej úradnej tabule elektronickým zariadením umožňujúcim nepretržitý prístup,
- zmiernenie striktnosti zákonnej povinnosti obcí pomenovávať každú ulicu alebo iné verejné priestranstvo,
- zvýšenie transparentnosti, efektívnosti a hospodárnosti nakladania s majetkom VÚC,
- zamedziť nehospodárnemu, neefektívnemu či dokonca nezákonnému prevodu, resp. nájmu majetku, a to najmä pri obchodnej verejnej súťaži a priamom predaji/nájme a pri využívaní dôvodov hodných osobitného zreteľa,
- odstrániť nejednotnosť právnej úpravy nakladania s majetkom obcí a právnej úpravy nakladania s majetkom vyšších územných celkov.

Výsledný stav:

- právna úprava týkajúca sa územnej samosprávy bude lepšie zodpovedať súčasným potrebám,
- získanie súhlasu susediacej obce s pričlenením nefunkčnej obce,
- jednotné pravidlá pre obce k vykonaniu miestneho referenda,
- prístup k údajom o starostoch obcí pre všetkých,
- zmodernizovanie prístupu obyvateľov k úradným dokumentom,
- transparentnejšie nakladanie s majetkom vyšších územných celkov,
- verejne kontrolovateľný proces prevodu a nájmu majetku vyššieho územného celku obchodnou verejnou súťažou od jej vyhlásenia až po samotný prevod alebo nájom majetku. transparentnejšie nakladanie s majetkom obcí a vyšších územných celkov,
- prevod /nájom majetku vyššieho územného celku z dôvodu hodného osobitného zreteľa len v odôvodnených prípadoch vopred zadefinovaných v zásadách hospodárenia,
- obdobná úprava nakladania s majetkom vyšších územných celkov ako pri nakladaní s majetkom obcí.

4. Dotknuté subjekty

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, mestá, obce, samosprávne kraje, nadobúdatelia alebo užívatelia majetku samosprávnych krajov (nepriamo dotknutí), občania Slovenskej republiky.

5. Alternatívne riešenia

Neboli identifikované žiadne alternatívne riešenia definovaného problému, nakoľko navrhované riešenie sa javí ako najvhodnejšie.

V rámci posudzovania alternatívnych prístupov bola zvažovaná aj možnosť komplexnej harmonizácie právnej úpravy územnej samosprávy do jedného legislatívneho celku. Toto riešenie sa však javí ako neopodstatnené a v praxi nerealizovateľné z nasledujúcich dôvodov:

- obce a vyššie územné celky predstavujú odlišné úrovne územnej samosprávy s rôznymi kompetenciami, rozsahom zodpovednosti a spôsobom fungovania,
- vzhľadom na ústavné postavenie obcí a vyšších územných celkov je nevyhnutné zachovať separátnu zákonnú úpravu, ktorá rešpektuje ich vnútorné procesné a organizačné osobitosti.

Vzhľadom na uvedené neexistuje k predkladanému návrhu žiadne relevantné alternatívne riešenie, ktoré by prostredníctvom spoločného zákona dokázalo efektívne adresovať potreby oboch úrovní územnej samosprávy bez rizika narušenia ich funkčnosti.

Medziobecná spolupráca nevyrieši problém nefunkčných obcí. V zmysle Ústavy SR môžu za obec konať len orgány obce (starosta a obecné zastupiteľstvo). V prípade ak orgány obce nie sú, za obec nemôže vykonávať územnú samosprávu iný subjekt. Variant medziobecnej spolupráce bol vyhodnotený ako nedostatočný, keďže z vyššie uvedeného vyplýva, že jediná možnosť je nefunkčnú obec pričleniť k susediacej obci. Na získanie súhlasu susediacej obce s pričlenením nefunkčnej obce je preto potrebné vytvoriť podmienky.

V súčasnosti neexistuje jednotný, centrálny spravovaný a právne záväzný zdroj údajov o starostoch obcí. Informácie sú čerpané primárne z webových sídiel jednotlivých obcí. Tento stav je však z pohľadu právnej istoty a efektivity verejnej správy nepostačujúci, a to z nasledujúcich dôvodov:

- informácie na webových stránkach obcí nemusia odzrkadľovať aktuálny stav (napr. v prípade vzdania sa mandátu alebo úmrtia starostu),
- nie všetky obce majú zriadené funkčné webové sídlo, čo znemožňuje operatívne získavanie údajov o štatutároch obcí,

Predkladaný návrh zákona zavádza povinnosť vedenia zoznamu starostov v gescii Ministerstva vnútra SR. Toto riešenie sa javí ako jediné prípustné z hľadiska:

- Ministerstvo vnútra SR ako správca zoznamu starostov bude garantovať aktuálnosť a pravdivosť zapísaných údajov na základe zákonnej oznamovacej povinnosti,
- vytvorí sa tzv. „jednotný zdroj“ pre potreby orgánov verejnej moci, ako aj pre tretie strany (občania, komerčný sektor).

Nulový variant- Ponechaním súčasného stavu štát rezignuje na svoju úlohu garanta aktuálnosti údajov o predstaviteľoch územnej samosprávy.

Nulový variant – neprijatie navrhovanej právnej úpravy bude naďalej prehlbovať súčasný nevyhovujúci právny stav, spôsobovať ďalšie dlhodobé aplikačné problémy. Ponechanie súčasného právneho stavu (status quo) znamená rezignáciu na riešenie pretrvávajúcich aplikačných problémov v oblasti územnej samosprávy. Vzhľadom na špecifický a rozdielny charakter majetku obcí a VÚC, ako aj ich odlišné fungovanie, by pretrvávajúca nejasnosť v niektorých procesných úkonoch (ktoré návrh rieši) viedla k ďalším kompetenčným sporom a možným škodám na majetku samospráv v dôsledku nesprávnej aplikácie práva. Zároveň neexistuje žiadny relevantný dôvod na existenciu rozdielnej právnej úpravy nakladania s majetkom obcí a nakladania s majetkom vyšších územných celkov. Vzhľadom na platnú právnu úpravu nakladania s majetkom obcí, uzákonenú na základe poznatkov z praxe ako aj výsledkov kontroly Najvyššieho kontrolného úradu, je rovnako nevyhnutné nanovo upraviť niektoré inštitúty nakladania s majetkom aj v zákone o majetku o vyšších územných celkov. Nulový variant je z dlhodobého hľadiska neprijateľný, nakoľko nerieši identifikované bariéry a konzervuje stav, ktorý je v rozpore s požiadavkami na modernú, transparentnú a efektívnu verejnú správu.

6. Vykonávacie predpisy

Predpokladá sa prijatie/zmena vykonávacích predpisov?

☐ Áno

☒ Nie

Ak áno, uveďte ktoré oblasti budú nimi upravené, resp. ktorých vykonávacích predpisov sa zmena dotkne:

7. Transpozícia/implementácia práva EÚ

Uveďte, či v predkladanom návrhu právneho predpisu dochádza ku goldplatingu podľa tabuľky zhody, resp. či ku goldplatingu dochádza pri implementácii práva EÚ.

☐ Áno

☒ Nie

Ak áno, uveďte, ktorých vplyvov podľa bodu 9 sa goldplating týka:

8. Preskúmanie účelnosti

Účelnosť bude preskúmaná po uplynutí troch rokov od nadobudnutia účinnosti predkladaného návrhu zákona Ministerstvom vnútra SR na základe počtu pričlenených nefunkčných obcí k susediacim obciam, na základe fungovania zoznamu starostov a na základe poznatkov z aplikačnej praxe. Tento časový rámec sa považuje za dostatočný na to, aby sa v praxi prejavili efekty centrálného zoznamu starostov ako aj nového nastavenia procesov v územnej samospráve.

* vyplniť iba v prípade, ak materiál nie je zahrnutý do Plánu práce vlády Slovenskej republiky alebo Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.

** vyplniť iba v prípade, ak sa záverečné posúdenie vybraných vplyvov uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. jednotnej metodiky.

*** posudzovanie sa týka len zmien v I. a II. pilieri univerzálneho systému dôchodkového zabezpečenia s identifikovaným dopadom od 0,1 % HDP (vrátane) na dlhodobom horizonte.

9. Vybrané vplyvy materiálu			
Vplyvy na rozpočet verejnej správy z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu v tom vplyvy na rozpočty obcí a vyšších územných celkov z toho rozpočtovo zabezpečené vplyvy, v prípade identifikovaného negatívneho vplyvu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Áno	☐ Nie	☐ Čiastočne
	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Áno	☐ Nie	☐ Čiastočne
Vplyv na dlhodobú udržateľnosť verejných financií v prípade vybraných opatrení ***	☐ Áno		☐ Nie
Vplyvy na limit verejných výdavkov	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na podnikateľské prostredie z toho vplyvy na MSP Mechanizmus znižovania byrokracie a nákladov sa uplatňuje:	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Áno		☐ Nie
Sociálne vplyvy	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na životné prostredie Materiál je posudzovaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Áno		☐ Nie
Vplyvy na informatizáciu spoločnosti	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne
Vplyvy na služby verejnej správy pre občana, z toho vplyvy služieb verejnej správy na občana vplyvy na procesy služieb vo verejnej správe	☒ Pozitívne	☐ Žiadne	☐ Negatívne
	☐ Pozitívne	☐ Žiadne	☒ Negatívne
Vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu	☐ Pozitívne	☒ Žiadne	☐ Negatívne

10. Poznámky
-
11. Kontakt na spracovateľa
Mgr. Ján Janoško, Inštitút samosprávy, Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, jan.janosko@minv.sk, isa@minv.sk, tel.: +421 961 577 408
12. Zdroje
Pri príprave návrhu zákona boli brané do úvahy poznatky a požiadavky aplikačnej praxe.
13. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov z PPK č. 054/2026 zo dňa 30.04.2026 (v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 8.1 Jednotnej metodiky)
☒ Súhlasné ☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie ☐ Nesúhlasné

Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením:
14. Stanovisko Komisie na posudzovanie vybraných vplyvov zo záverečného posúdenia č. (v prípade, ak sa uskutočnilo v zmysle bodu 9.1. Jednotnej metodiky)
☐ Súhlasné ☐ Súhlasné s návrhom na dopracovanie ☐ Nesúhlasné
Uved'te pripomienky zo stanoviska Komisie z časti II. spolu s Vaším vyhodnotením: